

Tárgymutató

A

abreakciók 134
absztinencia 77, 190
 kialakítása 190
adaptív válasz 149
adaptívabb magatartás kialakulás 38
addikció 188
 kognitív terápiája 191
 pszichoanalitikus pszichoterápiája 193
 viselkedésterápiája 189
adherencia 6, 7, 240
affektusok elhárításának a sérülése 194
ágálás 74
aggodalmaskodás 95
agorafóbia 155
agresszió 85, 173
agresszív tendencia 194
aktív egészségmagatartás 185
aktív-éber hipnózis 137
akut pszichés reakciók 7
akut stressz reakció 156, 159
alaklélektani (Gestalt) csoportok 129
alap pszichoterápia 14
alapkonfliktus 39
 megoldódása 39
alapséma 39
alapvető szükségletek 24
alárendelődés és kontroll konfliktusa 26
alcsoporthívőképzés 126
alexithymia 194
állatkísérletek 51
általános egészségi állapotot befolyásoló pszichológiai tényezők 17
altruizmus 75, 124, 149
alvás-educáció 208
alváshigiéniés tanácsadás 209
alvásznapló 209
alvászavar 206
analitikus csoportok 128
anhedonia 163, 167
anonimitás 77
anorexia nervosa (AN) 197
anozognózia modell 236
antiszociális személyiség 251
APA Presidential Task Force on Evidence Based Practice 274
archaikus tárgyfüggőség 194
asztkézis 75
asszertív közösségi kezelés 237
átmeneti tárgyak 194
autogén tréning (AT) 132
azonosulás 74, 124

B

Bálint csoportok 263
bántalmazás 19
bátorítás 78
behaviourizmus 12
belátás fokozódása 38
belátóképesség 68
beleérzés 65
best available evidence 275
beszűkülés 173
beteg
 által az orvosban kiváltott reakciók 247
 felelőssége 32
 problémájának azonosítása 87
 változók 61
beteggyűttműködés 7
beteggondozás 5
betegség okozta stressz 143
betegség okozta stresszre adott viselkedéses válaszok 148
betegséggel kapcsolatos megbirkózás 241
betegségmodell 145, 146
betegségre adott érzelmi válasz 148
betegségre adott pszichés válasz 143
betegszerep 32
bipoláris affektív betegség 237
bipoláris zavar 163
bizalom 150
 hiánya 150
biztonság 24
biztonságosság 277
borderline személyiségzavar 193, 253
botlás 29
bulimia nervosa (BN) 197
bűnbakká válás 127
bűnbakképzés 114, 127
büntetés 84, 230
 elmaradása 230
 hatékonysága 85
büntető inger 84
büntudatérzés 26
büntudati konfliktus 26

C, Cs

célviselkedés 87
célzott szervtréning 132
cirkuláris okság 113
Cohen-d érték 275
Cohen-d standard 275
completer analízis 277
compliance 6, 240
cyclothymia 163

- család
 felidézése 124
 struktúrája 113
 családi élet szakaszai 114
 családlátogatás 117
 családterápia 20, 112, 117, 202
 etikai szempontjai 116
 gyermekkorban 228
 családterápiás ülés forgatókönyve 116
 cselekvés 29
 csoport 121
 csoport-(társas) fertőzés 125
 csoportanalízis 128
 csoportdinamika 125
 csoportdöntés 126
 csoportfejlődés 124
 csoportgondolkodás 126
 csoportjelenségek 125
 csoportkohézió 123, 125
 csoportnyomás 126
 csoportpszichoterápia 121
 csoportstruktúra 125
 csoportterápia 20, 112, 121, 203
 csoporttitok 125
 csoportvezetői eszközök 127
 csoportvezetői intervenciók 127
 csökkent szimbolizációs készség 194
- D**
 decentráltság 97
 dependens személyiség 249
 deperszonalizáció 261
 depresszió 44, 55, 150, 241
 interperszonális pszichoterápiája 170
 kognitív modellje 168
 kognitív viselkedésterápiája 168
 kombinált farmako- és pszichoterápiája 43
 pszichodinamikus kezelése 170
 pszichoterápiája 162, 164
 depressziós epizód 163
 deszenzitizálás 159
 diagnózisalkotás 15
 dicséret 78
 dinamikus gyermek-pszichoterápia 229
 diszkrimináció 81
 diszkriminációs tréning 81
 disszociáció 74, 135
 Dodó madár ítélet jelenség 61
 droggal összefüggő hiedelmek megváltoztatása 192
 droghatással ellentétes kondicionált válaszok 189
 DSM-IV-TR diagnosztikai rendszer 16
 dysthymia 163
- E**
 éber tudatosság módja 96
 EDINA (Evisi Rendellenességek Internetre Adaptált Utókezelése) 258
 egészségügyi kockázatot hordozó magatartásminták 7
 egzisztenciális tényezők 123
 egyéni pszichodinamikus pszichoterápia 234
 egyéni terápia 20
 egyetemesség 124
 egyetértés a terápiás célokban 62
 egyetértés a terápiás feladatokban 63
 együttérző sajnálat 65
 együttműködés 66
 együttműködési készség 28
 együttműködési zavar 149
 ejakuláció, korai 218
 eklektikus családterápia 117
 ekvifinalitás 113
 elektronikus kapcsolattartás 257
 elért változások megóvása 29
 életciklusok 114
 elfogadás 67
 elfojtás 75
 elhanyagolás 19
 elhárítás 148
 elhárító mechanizmusok 74
 elkerülés 82
 elkerülő személyiségű betegek 249
 elkerülő viselkedés 85
 ellátási rendszerekre épülő gyakorlat 6
 ellenállás 28
 elme
 cselekvési mód 96
 létezési módja 96
 élményalapú technikák 95, 101
 élmények
 elkerülése 96
 feldolgozása 104
 élményközpontú (experenciális) iskola 117
 elnyomás 75
 mechanizmusa 27
 előfeltételezések 68
 elsődleges adaptív érzelmi válasz 103
 eltolás 74
 empátia 65, 68, 100
 empátiás szenvedés 65
 empatikus konfrontáció 247
 empatikus megerősítés 78
 empatikus ráhangolódás 104
 empirically supported treatments, EST 274
 empirikus bizonyítékok 274
 énállapot-terápia 136
 encounter csoportok 129
 engedelmesség 125
 énkép 99
 enmeshment 202
 E-pszichoterápia 256
 erektilis diszfunkció 217, 221
 értékekről való alkudozás folyamatának szabályai 268
 érzékifókusz-gyakorlatok 221
 érzelmfókuszú terápia 101
 érzelmközpontú megküzdés 147
 érzelmvázlat 102
 magfolyamata 103
 érzelmek
 feldolgozása 35
 kifejezésének szabadsága 25
 érzelmi kimerülés 261
 érzelmi ragály 65
 érzelmi válasz 103
 érzelmi visszatükrözés 235
 érzés elszigetelése 74
 esetkonceptualizáció 22, 168
 gyermekkorban 228
 összefoglalása 29
 esetmegbeszélő csoportok 263
 észrevétel 77, 78
 evészavar 197
 pszichodinamikus terápiája 199
 viselkedés- és kognitív terápiája 199
 evidence based practice, EBP 274
 externalizáló beteg 27
 externalizáló-internalizáló beteg 27
- F**
 falászavar 197
 farmakoterápia 41
 félelem 153
 felkészülés 29
 feltétel nélküli (természetes) büntetők 84
 feltétel nélküli (természetes) megerősítők 83
 feltétel nélküli inger időzítése 81
 feltételes (másodlagos) büntetők 85
 feltételes (másodlagos) megerősítők 83
 feltételes válasz kioltása 81
 fenntartó kezelés 20
 fenyegetést monitorozó figyelmi stratégia 95
 figyelmeztető inger 82
 fóbia 55, 155, 159
 fókuszlás 101, 235
 fókuszlási technika 133
 folyamat-élmény terápia 101, 105
 fontolgatás 28
 előtti szakasz 28
 Freud elmélete 11

G, Gy

GAF skála 19
 generalizált feltételes büntetők 85
 generalizált feltételes megerősítő 83
 generalizált szorongás betegség 156, 159
 genitális-kismedencei fájdalom/behatólási zavar 217
 gén-környezet interakciók a pszichiátriai kórképek kialakulásában 50
 gondoskodás és önellátás konfliktusa 26
 gyakorlat alapú tanulás és fejlődés 5
 gyász 108
 gyermeket kibocsátó család 114
 gyermekkori kognitív-viselkedésterápia 229
 gyermekkori pszichés kórképek 227
 gyermek-pszichoterápia 225
 gyermek-pszichoterápiás esetkonceptualizáció 228
 gyógyszeres terápia 41

H

halálvágy 163
 hálózati (network) terápia 118
 háromszögezés 114
 hasadás 233
 hasítás 74, 193
 hasznosság 276
 hatás erősség 275, 279
 hatékonyság 276, 279
 hétköznapi életvitel kiépítése 185
 hiperprotektivitás 116, 202
 hipnabilitás 135
 hipnoterápia 131, 135, 203
 hipnózis 11, 135
 hipoaktív szexuális vágy zavar 216
 hipochondriázis 181
 hisztrionikus személyiség 253
 hitelesség 67
 homeosztázis 113
 homoerotikus készlet 194
 hosszúcsoport 123
 humanisztikus terápiák 12
 humor 75
 hyperarousal 207

I

idealizáció 74
 identitás iránti szükségletek 25
 identitás konfliktus 27
 in vivo expozíció 158
 indeterminisztikus emberkép 12
 indirekt hipnózis 136
 informális csoport 121
 ingerelárasztás 230
 instrumentális érzelmi válasz 104
 instrumentális problémák 246
 inszomnia 206
 integrált pszichoszociális kezelés 236
 integráltság foka 68
 integratív modellek 204
 intellektualizálás 74
 interaktív önségítő programok 257
 internalizáló megküzdés 27
 interneten elérhető önkitöltő kérdőívek 257
 interoceptív expozíció 158
 interperszonális problémák 247
 interperszonális pszichoterápia (IPT) 108
 interperszonális tanulás 123
 intervenciók kiválasztása 34
 introjekció 74
 irányított felfedezés 192
 ízaverzió 81

J

Jacobson-féle progresszív relaxáció 132
 játékkerápia 230
 jelenlét 127
 jelentéstranszformáció 157
 jelen-tudatosság 13
 jogos igények 25

K

Kandel alapelvei 49
 kapcsolati minták kialakítása 77
 katarzis 123
 katasztrófizáló gondolkodás újrastrukturálása 183
 katathym imaginatív pszichoterápia (KIP) 133
 kényszerbetegség 55, 155, 159
 kényszercselekvés 156
 kényszeres személyiség 250
 kényszer gondolat 156
 keretek
 be nem tartása 270
 betartásának elve 269
 kernbergi empátia 193
 késleltetés 75, 235
 készségtanulás 131
 két elmélet módszere 185
 kezelési terv 19
 kiégési szindróma 261
 kifejezett érzelmek (expressed emotions, EE) fogalma 118
 kioltás 83, 84, 230
 kísérleti lélektan 11
 koalíció 114
 kockázatbecslés 15
 kognitív átstrukturálás 157
 kognitív csoport-pszichoterápia 128
 kognitív elsődlegesség hipotézise 90
 kognitív módszerek 95
 kognitív remediáció 236
 kognitív tartalom specificitásának hipotézise 90
 kognitív terápia 12, 90, 91
 kognitív viselkedésterápia 136, 235, 278
 gyermekkorban 230
 kombinált gyógyszeres és pszichoterápia 41
 kommunikáció 113
 kommunikációelmélet 112
 kommunikációs iskola 117
 kommunikációs készségek 6
 kommunikációs tréning szexuális zavarokban 221
 komorbid pszichiátriai betegség 7, 150
 KOMP módszer 237
 kompulzió 156
 konceptuális komponens 102
 konceptualizációs képesség 68
 kondicionálás 80
 kondicionált félelem válasz 82
 konfliktusmegoldás hiánya 116
 konfliktusok feloldása 77
 konfliktustípusok 26
 konformitás 125
 konfrontáció 68, 78
 kongruencia 67, 100
 konkordancia 7
 kontempláció 28
 kontextuális családterápiás irányzat 116
 konzultáció 188
 korai ejakuláció 218
 korai stressz 51
 kötelékre vonatkozó elv 104
 kötődés és önállósodás konfliktusa 26
 kötődéselmélet 63, 73
 középcsoport 123
 közösségi terápia 20
 központi kapcsolati konfliktus 76
 krízisintervenció 20, 176
 krízistámogatás 20
 krónikus betegek pszichoterápiás támogatása 240
 kulturális kompetencia 6
 Kurt Lewin mezőelmélete 125

L

lakhely iránti alapszükséglet 24
 latin macho attitűd 218
 legjobb vizsgálati bizonyíték 276
 légzéskontroll 157
 légzéstréning 158
 létesítő művelet 83
 logikai hiba 168

M

magasabb rendű kondicionálás 80
 major depresszió 163
 maladaptív érzelmi válasz 103
 maladaptív megküzdési mód 168
 maladaptív viselkedéses válaszok 149
 mániás beteg 150
 maratoni csoport 123
 másodlagos érzelmi reakció 104
 medikalizáció 269
 meditáció 134
 meg nem történtté tevés 75
 megbecsülés 100
 megbirkózás feltérképezése 241
 megerősítés 82
 ütemezése 83
 megerősítő elmaradása 230
 megküzdő (coping) stratégia 95, 147, 235
 megszüntető művelet 83
 menekülés 82, 85
 mentális zavar 16
 merevség 69
 messmerismus 10
 metaanalízis 275
 metakognitív terápia 95
 milánói iskola 117
 mindfulness 13
 modelltanulás 86, 230
 módosult tudatállapot 131
 morális terápiák 11
 morfogenezis 113
 motiváció szintjének a felmérése 28
 motivációs interjú (LEAP-KOMP) 236
 motivációs-viselkedéses komponens 102
 multigenerációs családterápia 203
 munkarehabilitáció 236

N, Ny

nagycsoport 123
 naív betegségelmélet 146
 narcisztikus személyiség 252
 narcisztikus személyiségzavar 193
 negatív büntetés 84
 negatív folyamatok 68
 negatív gondolkodás 167
 negatív megerősítés 82
 negatív megerősítő 230
 nehéz betegek 246
 nehézségekkel küzdő orvosok 247
 nem megfelelő megküzdési stratégiák 95
 nemkívánatos események 277
 neurózis 11
 neutrális inger időzítése 81
 neutralitás 77
 Névtelen Alkoholisták csoportjai 189
 nonszumativitás 113
 nonverbális csoportok 129
 nonverbális pszichoterápiák 237
 normalizálás 235
 női hipoaktív szexuális vágy zavar 216
 női orgazmuszavar 217
 női szexuális izgalom zavar 216
 nyílt csoport 123

O

obszesszió 156
 obszesszív-kompulzív zavar 159
 operáns kondicionálás 82, 85
 operáns tanulás kioltódása 85
 orgazmuszavar, női 217
 orvos empatikus magatartása 65
 orvos-beteg kapcsolat nehézségei 246
 orvosi alapkompenciák 4
 orvosi ismeretek 5

Ö

ödipális konfliktus 27
 önállóság iránti szükségletek 25
 öndesztuktív tendencia 194

öndesztuktív viselkedésformák 173
 önértékeléssel kapcsolatos konfliktus 26
 önészlelet 13
 öngyilkosság 172
 öngyilkossági fantáziálás 173
 öngyilkossági gondolat 163
 öngyilkossági kísérlet 163
 önismeret 77
 önismereti csoportok 129
 önkontroll szükséglete 25
 önmegértés 123
 önségítés 204
 összemosottság 116, 202
 ösztönzés 73
 öt oszlop módszer 185

P

pánikattak 155
 pánikbetegség 55, 155, 157, 181
 paranoid személyiség 250
 parentifikáció 114
 párterápia 20
 perceptuális-helyzeti komponens 102
 placebo hatás 43
 polarizáló hatás 125
 poszttraumás stressz zavar (PTSD) 156, 159
 pozitív büntetés 84
 pozitív élmények fokozása 167
 pozitív megerősítés 82
 pozitív megerősítő technika 230
 pozitív megerősítők (jutalmak, előnyök) elvonása 230
 prekontempláció 28
 Premack-elv 82
 preszuicidális szindróma 173
 problémaközpontú megküzdés 147
 problémamegoldás 166
 progresszív relaxáció 132, 158
 projekció 74
 projektív identifikáció 74, 193
 Prokuszteszi ágy 69
 pszichiátriai diagnózis 16
 pszichiátriai kórképek 16
 gyermekkorban 227
 pszichoanalitikus iskola 11
 pszichoanalitikus pszichoterápia 71, 76
 pszichoanalízis 71, 112
 pszichodinamikus iskola 116
 pszichodinamikus terápia 77, 277
 pszichodinamikus orientált hipnózis 136
 pszichodráma csoportok 129
 pszichoedukáció 78, 236, 257
 szexuális zavarokban 221
 pszichológiai bántalmazás elkerülésének kötelessége 271
 pszichológiai tanácsadás gyermekkel kapcsolatban 228
 pszichopatológia 100
 pszichopatológiai elméletek 73
 pszichoszociális és környezeti problémák 19
 pszichoszociális stressz 51
 pszichoszociális stresszorok 17
 pszichoterapeuta szerep 32
 pszichoterápia 13, 14, 41, 100
 biológiai hatásai 49, 53
 etikai kérdései 266
 etikai szabályai 269
 hatékonysága 274, 279
 hatótényezői 61
 helye az egészségügyi ellátásban 7
 jelentősége 3
 kapcsolata az orvosi gyakorlattal 4
 meghatározása 3
 specifikus 8
 telemedicinában 256
 története 10
 pszichoterápiás beavatkozások végrehajtása 33
 pszichoterápiás betegvezetés 240
 pszichoterápiás első interjú 22
 pszichoterápiás készségek
 beteg szempontjából 6
 orvos szempontjából 4

pszichoterápiás RCT Vizsgálatok Minőségbecslő Skálája 277
 pszichoterápiás rehabilitáció 20
 pszichotikus szintű depresszió 163
 pszichózis 233
 publikációs torzítás ellenőrzése 275

R

racionalizálás 74
 RCT vizsgálatok minősége 277
 RCT-PQRS skála 277
 reakcióképés 75
 reattribúció 235
 referenciacsoporthoz 121
 regresszió 74
 relaxációra épített imaginatív technikák 132
 relaxációra épített önszuggesztív eljárások 132
 relaxációs módszerek 131, 158
 relaxációs technikák 132
 reménykeltés 124
 respondens kondicionálás 80, 81, 85
 respondens tanulás kioltódása 85
 rigiditás 116
 robotpilóta működésmód 96
 Rogers-féle terápiás alapelvek 12
 rövid intervenció 188
 rövidcsoport 123
 rumináció 95, 96, 163, 168

S, Sz

sémák megoldódása 39
 sématerápia 94
 sématerápiás csoport 128
 sematizáló hatás 125
 serdülő gyermek 114
 speciális családterápiás módszerek 117
 speciális hipnoterápiás technikák 136
 specifikus fóbia 155
 specifikus pszichoterápia 8
 spontán visszatérés 81
 spontaneitás iránti igény 25
 statisztikai elemzés 276
 stratégia 33
 stratégiai (kommunikációs) iskola 117
 stressz
 betegség okozta 143
 pszichoszociális 51
 stressz hatása az immunrendszerre 52
 stresszkezelés 185
 stressz-vulnerabilitás modell 90
 strukturális családterápiás irányzat 202
 sürgősség 19
 szabad asszociáció 78
 szakmaiság 6
 szakpszichoterápia 14
 szelf-tárgy 193
 szélsőséges érzelmek 35
 szembesítés 78
 személyes terápia (Personal therapy) 235
 személyiségfejlődés 73, 99
 személyiségre jellemző megküzdési stílus 27
 személyiségvonás 147
 személyiségzavarok 16
 személyközpontú iskola 12
 személyközpontú terápia 99, 100
 személyközpontú terápia modalitásai 101
 szeparált családterápiás ülés 118
 szerepmegkérdőjelezés 108
 szerepváltás 108
 szerződéskötés 32
 szexterápiák 220
 szexuális averzió zavar 216
 szexuális izgalom zavar 216
 szexuális vágy zavar 216
 szexuális zavarok 215
 pszichoterápiája 220
 szexualizálás 75
 szimbolikus komponens 102
 szimbólumterápiás módszer 131, 133
 szisztematikus deszenzitizálás 159

szkizofrénia 233
 szkizoid fantázia 74
 szkizoid személyiségzavar 253
 szociális fóbia 155
 szociális készségfejlesztő tréning 236
 szociális problémamegoldási tréning 236
 szocializáló technikák 124
 szociometria 125
 Szókratészi módszer 192
 szomatikus zavar 16
 szomatizáció 74, 180
 kognitív viselkedésterápiás modellje 182
 szorongás 153, 241
 szorongás/feszültség türés 68
 szorongásmenedzselési technikák 158
 szorongásos zavar 150
 szövetség 114
 szublimáció 75
 szuggesztív formula 132
 szuicid aktus 173
 szuicid rizikó 173
 szupervízió 263
 szükségletek kielégítésének a késleltetési készsége 25
 szükségletek tiszteletben tartása 25
 szülői konfliktus 116

T

tagadás 74, 148, 150
 tagsági csoport 121
 tájékozott beleegyezés 270
 taktika 33
 tanácsadás 78
 gyermekkorban 228
 tapasztalatfüggő neuroplaszticitás 49
 táplálék iránti alapszükséglet 24
 tárgyfüggőség 194
 tárgykapcsolat-elmélet 73, 75
 társas deficit 108
 társas facilitáció 125
 társas készségek 6
 társas szükségletek 24
 társas támogatás keresése 149
 társas támogatottság 24
 technikák meghatározása 33
 telítődés 83, 85
 terapeuta
 erkölcsi alapértékei 267
 etikai vizontáttétele felismerésének kötelessége 267
 felelőssége 32
 változók 62
 terapeutaközpontúság 69
 terápia
 értékelése 36
 hosszának meghatározása 32
 kockázatairól szóló tájékoztatás kötelessége 271
 lezárása 36
 terápiahűség 7
 terápiás elakadás 66
 terápiás kapcsolat 62
 elősegítése 104
 terápiás kötelék 63
 terápiás közösség 188
 terápiás munka támogatása 104
 terápiás összhang 7
 terápiás szerződés 3, 32, 270
 terápiás szövetség 62
 megszakadása 64
 befolyásoló beavatkozások 63
 testi-kifejező komponens 102
 tisztázás 78
 tisztelet 67, 100
 titoktartás kötelessége 271
 több forrásból származó kutatási bizonyíték 275
 többcsalados terápia 118
 tranzakcionális csoportok 129
 traumatizáció 19
 traumatizáló események 18
 trianguláció 114
 tudatos jelenlét alapú kognitív terápia 95

tudattalan folyamatok 71
tudattalan tudatosítása 77
túlvédő magatartás 114, 116
tükrözés 124
tünetekben bekövetkezett változás 37
tünetgyakoriság 38
tünetmonitorozás 183
tünettolerálhatóság 38

U

új értékrend kialakítása 149
ultrarövid csoport 123
utánzó viselkedés 124

Ű

üres fészkek 115

V

vaginizmus 217, 220
validitás 276
váltakozóan externalizáló-internalizáló beteg 27
változás indikátorai 35
változtatás szakasza 33
védekező mechanizmusok 148

védettség 24
vélekedésmódosítás 235
verbális szabad-interakciós csoportok 128
videokonferencia 257
viselkedésaktiválás 166
viselkedésdiagnosztika 86
viselkedéselemzés 87
viselkedéssel próbák 157
viselkedési minták megtörése 95
viselkedésmonitorozás 183
viselkedésterapeuta 87
viselkedésterápia 80
 modalitásai 88
viselkedésterápiás csoportok 129
viselkedésváltoztatás 86, 87
vizontáttétel 67
visszaesés 29
visszaesés-megelőzés 190
visszafordítás 235
visszajelzés 65

Z

zárt csoport 123